

Bemærkninger til forslaget

»Der sidder en morder blandt dem, men ingen vil udpege ham,« var statsadvokatens bitre kommentar i Østre Landsret den 2. maj 1991, hvor der faldt dom over Blekingegadegruppen, men ingen blev dømt for mordet på den 22-årige politibetjent.

Dansk Kriminalpolitiforening og Dansk Politiforbund havde følgende kommentar til dommene:

»Vi må med beklagelse konstatere, at loven ikke er indrettet til at dømme for kollektivt planlagte forbrydelser. En følge heraf er, at både vi og samfundet nu må leve med den viden, at fem kendte personer kunne planlægge at gøre brug af skydevåben i forbindelse med et røveri, og at en af disse skød og dræbte en politimand i tjeneste, uden at retssamfundet har været i stand til at drage nogen til ansvar.«

Forslagsstillerne ønsker denne retstilstand ændret således, at der i en tilsvarende sag i fremtiden vil kunne domfældes.

Også ved andre kriminalitetsformer, f.eks. vold og groft hærværk, er der behov for, at alle involverede kan straffes, uanset hvem der konkret sparkede offeret, kastede brostenen, etc.

Når der i dag diskuteres bandekriminalitet, er det svært at lukke øjnene for, at retssystemets muligheder over for disse kriminelle ikke lever op til borgernes rimelige krav på effektivitet, orden og konsekvens.

I brede kredse er der stor frustration over samfundets magtesløshed over for stigende bandekriminalitet, hvor grupper optræder samlet, opildner hinanden til vold, hærværk m.v., hvorefter sådanne forbrydelser begås – beviseligt – af i hvert fald nogle få i gruppen. For ofrene bliver forbrydelserne ikke mindre af, at de er begået af en flok uden klarhed over, hvem der gjorde hvad.

For samfundet er bandekriminalitet tilmed alvorligere end enkeltmandsforbrydelser af blandt andet følgende grunde:

- Banders ustraffede kriminalitet krænker den øvrige befolknings retsbevidsthed og svækker respekten for retssystemet.
- Muligheden for opklaring og strafforfølgning mindskes for hver yderligere deltager i forbrydelsen.
- Banderne skaber frygt i dele af befolkningen for at færdes frit.
- Bandens støtte bevirker, at den enkelte deltager foretager handlinger, som vedkommende ikke ville have foretaget, hvis han eller hun havde været alene. Banden skaber eller forøger således forbrydelsen.
- Bander, der ustraffet begår vold, hærværk m.v., fortsætter typisk med anden kriminalitet, såsom berigelseskriminalitet. Sådanne bander mangler i udpræget grad respekt for samfundets regler og for andre mennesker.

På denne baggrund skal det overvejes, hvorledes det – retssikkerhedsmæssigt forsvarligt – kan gøres muligt at straffe bandemedlemmer for at være til stede og forholde sig passivt, når andre bandemedlemmer udfører deres kriminalitet.

Problemet var som nævnt ovenfor i centrum under retssagen mod Blekingegadegruppen, som bl.a. stod tiltalt for røveriet af Købmagergades postkontor, hvorunder en politibetjent blev dræbt. Fire af gruppens syv medlemmer blev tiltalt for drabet på politibetjenten, men de blev alle frifundet, da nævningene ikke mente at have beviser for, hvem i gruppen der afyrede det dræbende skud.

På grund af de retssikkerhedsmæssige aspekter ved kollektiv straf mener forslagsstillerne, at Straffelovrådets eksperter inden for strafferetten skal vurdere alle aspekter i forbindelse med straf for kollektiv kriminalitet og herefter komme med forslag til, hvordan et lovforslag mest hensigtsmæssigt kan udformes.